

TRIBE »O« V ZASAVJU

1. Okrog (808 m)

judje, ki se vozijo skozi Zasavje, se mi vidijo dosti bolj pusti kakor na drugih naših železnicah. Od pretekle jeseni sem pomešan mednje skoraj vsak teden, pa doživljam zmerom enako podobo: Ti zadremlejo navadno že pred Zalogom in potem nejevoljni mežikajo v sprevodnika, če jih šele onkraj Laz ali Jevnice poterja za vozni listek. Eni si preganjajo čas s prebiranjem časopisov ali pa se zapleto s komer koli v kako jalovo čenčanje. Zelo redki so, ki jih zvabi na dolgi pulmanov hodnik vsak hip menjajoča se pokrajina. Za oko planinca je to prava paša od Litije naprej, ko se prično vrstiti divje, neštetokrat presekanе strmalı savske debri vse tja do Zidanega mosta.

Vse polno je tu prirodnih mikavnosti, ki pa tako naglo švignejo mimo, da jih še pazljivo oko komaj ujame. Tako n. pr. butne malo pred postajališčem v Renkah, koj nad železnico, ogromen snop vode iz žive skale in pade pod progo Savi v naročje. Samo za bežen trenutek zablesti tudi vrh temne grape nad Renkami plečata, bela cerkev na Polšniku. Skozi gosto zaraslo drevje komaj opaziš čudovito lep slap Mitovščico pod visoko, prepadno steno tik pred Trbovljami.

Kar pa ti ne uide izlepa, to sta dve vitki piramidi, ki se prikazeta še pred Hrastnikom visoko gori na nazobčanem grebenu, segajočim izpod Kuma naravnost v Savo. Spremljata te še nekaj časa dalje od postaje, nato pa ju uzreš še dosti bolj mikavni z druge strani, nad šolo v Podkraju in potem še nekajkrat preko nižjih grebenov pred Zidanim mostom.

To je Okrog (808 m), čigar nenavadna terenska oblika me je zanimala že pri risanju zemljevidov za planinski Priročnik. Šele letos se mi je ponudila prilika, da sem se mogel na svojem službenem povratku iz Maribora povzpeti tja gori. Prvomajniški izlet, da si lepšega ne bi mogel želeti.

Vreme prejšnji dan ni kdo ve kaj prida obetalo. Tudi to jutro se je še kisalo in okrog Poljčan je tu pa tam oplazila kaka deževna kaplja okno kupeja. Ko pa smo zavijali od Teharjev proti celjskemu kolodvoru, je izpod nizkega, sivega neba zažarela na sinjem ozadju dolga rajda planin v svežem snežnem ornatu tako blizu, da trenutno skoraj nisem mogel prepoznati v njih resnične podobe Savinjskih Alp. Tako lepih jih od tam morda nikoli več ne bom videl. Hkrati pa mi je bil ta edinstveni prizor dobro jamstvo, da se mi danes ni treba več bati dežja.

Na Zidanem mostu sem prekinil vožnjo, si privoščil topel zajtrk v kolodvorski restavraciji in jo potem pobral vkreber po ozki cesti nad železnico. Cesta se kmalu spusti nizdol in prečka železnico. Že

prej te z drugega brega Save pozdravi mičen slap, ki se v dolgih, tenkih pramenih poigrava po senčnem bukovju. Malo naprej označuje žaga vstop v Škratovo dolino, ki je morda eden najmanj poznanih pristopov na širokoplečati Kum. Ko znova prečkam železnico, že pokukata iz daljave obe piramidi Okroga. V malem naselju Suhadol povprašam možaka, ki kosi travo ob cesti, če ju pozna po imenu? »To so Ruglje,« mi odvrne. Tako tudi priletna ženica onkraj zadnje hiše. Šele železniški čuvaj domačin nasproti šole v Podkraju mi pove, da se Ruglje (roglji) imenuje ves nazobčani greben, obe značilni piramidi v njem pa Okrog, na katerega mi prilično opiše smer vzpona iz nasproti ležeče grape. »Pot pa si boste morali ponekod iskati, zakaj tam gori imajo samo lovci kdaj opravka,« mi reče v slovo, preden me potegne s preprosto žičnico čez Savo. To je majhna, pokrita gondola z dvema sedežema, ki služi največ šolarjem z raztresenih kmetij Šavne peči, rojstnega kraja našega znamenitega klasicista, dr. Ant. Sovréta.

Po zložni stezi dosežem v nekaj minutah gornjo žičnico, ki služi za prevoz drv. Koj naprej stoji preprosta žaga in še malo dalje mlin. Ne mika me naprej po grapi do zadnje kmetije, ampak krenem rajši po kolovozu na desno v breg k bajtam, ki so dobro vidne že od železnice, dasi mi železničar tega nemara po pravici ni nasvetoval. Po višinomernu sem zdaj že 116 m nad Savo. Revna stezica skozi hosto me pripelje še 85 m višje do zadnje bajte (Podkraj 33). Gospodinja, ki me dobi v vratih, se me skoraj prestraši. Ko pa jo spodobno vprašam po nadaljnji poti, mi s pomilovanjem pokaže na strmo senožet, češ, tu bo še najbolje, poti pa da sploh ni nobene. In je ves čas gledala za mano, če res nimam kakega drugega »namena«. Šele ko sem vrh senožeti izginil v mlado bukovo hosto, se je menda potolažena vrnila v bajto. Tujega človeka nemara zlepa ne vidijo v teh hribih.

Novih 64 m je bilo zdaj pod mano, čakala pa me je še hujša strmina po bukovi poseki, da sem imel ponekod pravicato plezarijo, preden sem v hudi pripeki dosegel greben. Višinomerni mi je pokazal, da je bilo te pokore dobrih 115 m. S tem pa je bilo najhujše za mano, kajti stal sem na dobro izhojeni peščeni stezi, ki se je v položnih ključih vila navzgor mimo strmega skalovja. To stezo bi bil nemara imel na razpolago vse od zadnje kmetije v grapi, ki se mi je od tod kar vabljivo prikazala.

Čudno razdejan bukov gozd se vleče gori prav do podnožja obeh piramid. Trhla debela, po sredi prelomljena, stoje še pokonci, pod njimi pa vse križem razmetani suhi vrhači. V mesecu maju kaj žalostna podoba! Od kod tako uničenje? Od plazu skoraj nemogoče. Ko si nekoliko pobliže ogledam, spoznam, da je bil tu na delu gozdni požar. Le kdo ga je mogel zanetiti v tej odljudni samoti? — Iz neprevidnosti? Morda celo iz hudobije? Vseeno; ogromna škoda, ki je desetletja ne bodo popravila.

Vrnil sem se na stezo in po nekaj ključih dosegel vrh skale s čudovitim razgledom po vsej dolini proti Zidanemu mostu. Vsa pot,

ki sem jo do tu prehodil, je bila razgrnjena pod mano. Višinomer mi je pokazal, da imam premagati le še kakih 140 m. Na oko bi bil sodil, da jih bo najmanj 200. Tako varljiva je včasih perspektiva, posebno vertikalna perspektiva. No, časa sem imel dovolj, da sem si lahko privoščil pol ure oddiha. Do opoldne bom kljub temu na vrhu.

Dolg potniški vlak je peljal od Zidanega mosta proti Hrastniku. Z daljnogledom sem opazil samo nekaj glav v oknih. In še te so bile morda z očmi uprte v kalno Savo, namesto v to svetlo višavo, po kateri sem jaz že tako dolgo hrepenel. S hriba onstran Save sem zaslišal prostaško plesno godbo. Nemara kaka majniška veselica, »preskrbljena z jedačo in pijačo«. Meni pa so pele kukavice k skromnemu predjužniku. Še kaplje vode nisem imel s sabo, kljub temu z nikomer ne bi hotel menjati te vedre sproščenosti. Vem, da je devetdeset odstotkov ljudi, ki bi rekli temu dolgčas. Tudi jaz sem bil kdaj med njimi, kaj bi tajil! Takrat sem iskal srečo okrog sebe, tisto varljivo srečo s stoterimi potrebami in tisočnimi razočaranji. Naposled sem jo našel v sebi, vso tiho in čisto, skromno in preprosto, srečo dozorelega planinca...

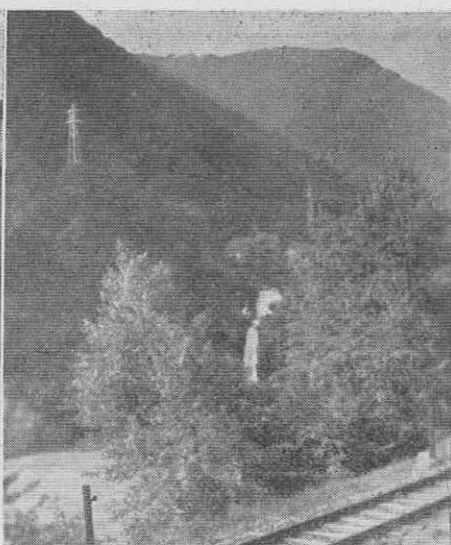
Med redkimi, starimi borovci doseže steza greben (741 m). Levo po njem je le še dober lučaj do vznožja male piramide. Precej huda, gola strmina. Tipičen dolomit. Presenetijo me gosti šopi pravega gorskega sleča na drnastem pobočju. Nad vse pa se razveselim cele trume cvetočega avriklja više gori po skalovju. Toliko skupaj sem ga videl nekoč samo v pečinah nad Kamniško Bistrico. Takrat me je še premagala strast, da sem si jih natrgal droben šopek. Koliko let je že tega, da se ne dotaknem niti teloha!

Sam od sebe pride le malokdo do spoznanja, da je vsako trganje rož pravzaprav ostuden egoizem, posebno pa še trganje planinskega cvetja, ki se mora tako težko boriti za svoj obstanek. Koliko lepša je zavest, ki te obdaja, da se te lepote samo nagledaš in jo nedotaknjeno pustiš še drugim, ki bodo prišli za tabo! Pa tudi če bi nikogar več ne bilo, ali nima cvetica enako pravico do življenja, kakor ti? — Mislim, da bi se tako spoznanje dalo vcepiti že mlademu človeku, toda ne s pustim pridiganjem, ampak z živim zgledom! Kdor je le enkrat okusil občutek take plemenite samoodpovedi, ga nikoli več ne bo izgubil.

Vrh Malega Okroga se dvigne 49 m iz grebena, nadmorske višine pa je pokazal po mojem altimetru 804 m. Prostora je na njem samo toliko, da se lahko obrneš. Spustiti se moraš še bolj strmo v 26 m globoko škrbino, da se popneš iz nje po drnastem žlebu na glavni vrh, oprijemajoč se tu pa tam kakega grmiča ali pa grivaste trave. Tudi na tem pobočju je sleča in lepega jegliča v izobilju. Veliki Okrog, kakor bi jaz imenoval to drugo piramido, je na stari avstrijski specialki kotiran z 808 m, moj višinomer pa mu je dodal še 11 m. Višinska razlika med obema znaša potemtakem 15 m, zračna razdalja pa okrog 40 m. Glavni vrh je ploščat in se na njem kar lahko iztegneš po mili volji. Nek ljubitelj tega prijaznega kuclja, najbrže kak lovec, pa si je tu celo postavil udobno klopco z naslonjalom.

Veliki in Mali Okrog
(s ceste pred Zidanim mostom)

Slap Mitovščica pri Trbovljah
Foto V. Mazi

Po pravici ga zavidam za blažene ure, ki so mu tam gori v delež. Razgled je odprt na vse strani. Pod tabo dolg pas Save, Trbovlje, Hrastnik ter nešteto selišč od Čemšenika in Št. Gotarda pri Trojanah do Vel. Širja nad Zidanim mostom. Za njimi kos Menine, Čemšeniška planina, Mrzlica, Gozdnik, Kopitnik in Vel. Kozje. Pri cerkvi Sv. Jurija nad Šavno pečjo (791 m) se je veselica šele prav razvila. Ljudi kar mrgoli tam po trati in godba neutrudno brunda svoj enolični mtadra, mtadra... Moj pogled pa se obrne še v tisto stran, kjer hočem nadaljevati svojo pot: gori proti očaku Kumu, ki ravno toliko, da kuka s svojim vrhom preko dolgega gozdnatega zaslona, še za dobrih sto metrov višjega od mojega razgledišča.

Na levo in desno imam pod sabo globoko grapo. V prvi še zmerom vidim tisto kmetijo, ki sem se ji bil zjutraj v svoji prenatljetosti izognil. Kakor drobna igračka se mi zde njena gospodarska poslopja, tako slikovito razmetana po zeleni ravnici. Desno grapo pokriva gosto bukovje. Sodim, da bo najbolje, če jo mahnem naprej po grebenu. Tu je vsaj odprt svet, čeprav bo treba po njem večkrat gor pa dol, kakor sem to že iz doline opazoval. Tudi na karti ni nobene druge poti.

Malo je manjkalo do dveh, ko sem oprtal. Ni me skrbelo, da do večera pridem na Kum, kjer sem nameraval prenočiti. Najprvo je bilo treba 46 m strmo navzdol med pečevjem, potem pa spet 40 m navzgor, toda nekoliko položneje. Nato sem sledil stezici čez vse ostale roglje. Samo pri zadnjem se mi je uprlo. Hotel sem ga obiti na desno, pa bi bil boljše storil, če bi ga bil obšel na levo. Prihranil bi

si bil prav nerodno plezarijo po skoraj navpično odsekani steni, ki se skriva za tem rogljem. Dno te stene je že v višini Vel. Okroga. Naprej drži položna steza skozi bukov gozd mimo kote 931 v prečnem grebenu. Koj onstran grebena so njive in pod njimi prve hiše raztresenega naselja Župa. Pri eni od teh so mi prijazno postregli s skodelico mleka. Ko pa sem pobaral po nadaljnji poti, bi si bila gospodar in gospodinja skoraj skočila v lase. Ona je trdila, da bo najbolj pametno, če krenem naprej med njivami na Matico, pa od tam po markirani poti; on pa je tiščal, da bo skozi hosto dosti bliže in da nimam kam zaiti, če se bom držal smeri po soncu. Ker se nisem hotel zameriti ne enemu ne drugemu, sem jo sprva ubral nekako po sredi, brž ko sem jima bil z oči, pa sem zavil v hosto in kmalu iztaknil kolovoz s starimi markacijami. Kar dobro sem jo tako pogodil. Sonce je stalo še visoko, ko sem stopil na vrh.

Moje pričakovanje, da bom na Kumu mirno prenočil, se je mahoma podrl. Še preden sem se obrnil h koči, je zahreščala harmonika in za njo pijano vriskanje. V dolini me taka reč ne moti, v planinski postojanki pa je ne prenesem. Pravi planinec ima dovolj čistega veselja v sebi in prav nič ne potrebuje takih »dodatkov«. Planinsko društvo, ki to mirno trpi v svojih kočah ali celo podpira, očitno kaže, da ne razume svojega vzvišenega poslanstva in da je navadna oštarijska bratovščina. V koči tudi dejansko ni izgledalo prav nič drugače kakor v kaki zakotni oštariji: z vinom polite mize, surovo vpitje, gost tobakov dim itd. Kakor koli so mi bile noge že utrujene in želodec potreben okrepčila, sem se brez oklevanja obrnil in jo potegnil na Dobovec. Tam pa sem prišel iz dežja pod kap, saj sem še pijane otroke srečaval na cesti skozi vas. Mračilo se je že, zato se nisem kar nič obotavljal. Ucvrl sem jo naprej po gladki cesti v Trbovlje, da se z zadnjim večernim vlakom vrnem proti domu.

Vse te zadnje nevšečnosti mi je dobrotljivo prekrila čudovito lepa slika Okroga, ki se mi je bil prikazal še enkrat nad Dobovcem, oblit od zadnjih žarkov večernega sonca. Slovo, ki me je spremljalo vse toplo in ki ga zlepa ne bom pozabil.

2. Orljek (898 m) in Ostrež (841 m)

Tudi ta dva Kumova vazala, ki pa stojita na njegovi zahodni strani, skoraj tik drug drugega, sta me že davno mikala. Iz Savske doline same ju ne opaziš, pač pa ju večkrat vidim s Šmarne gore, kako se ostro odražata v obzorju. Celo s Triglava, ko sem bil tam pred leti zaposlen z risanjem panorame, sem ju nekajkrat dobro razložil s prostim očesom.

Sprva sem ju bil namenjen obiskati kar s Kuma preko Sv. Jurija, torej obenem z Okrogom. Ker pa me je tam tako hudo vznejevoljilo, sem pustil še ta načrt in rajši pobegnul po najkrajši poti v dolino in domov. Tako sta prišla šele nekaj tednov kasneje na vrsto.

Tokrat sem si izbral Trbovlje za izhodišče. Bliže bi bilo iz Zagorja¹ ali iz Renk, jaz pa sem hotel porabiti to priložnost, da si mimogrede поблиže ogledam slap Mitovščico, ki se lepo vidi že s trboveljske postaje. Komaj pet minut je še do njega, ko prekoračiš most pod postajo.

Položna stezica te pripelje do kmetije nad slapom, ki pada kakih 15 m globoko v širokem in močnem curku do ceste ter koj pod njo izteče v Savo. Na kmetiji nisem našel nikogar doma, pa sem jo kar sam pobral ob vodi navzgor do izvira, dobrih 30 m više od kmetije. Lep kos divje romantike je ta skriti kotiček pod ogromnimi, navpičnimi pečinami. Mislim, da v vsem Zasavju in še daleč naokrog ni kaj mikavnejšega.

Če bi bilo to v Švici!... bi nemara vzkliknil kdo v prvem navalu navdušenja. Pa ne! Jaz sem svoje dni obredel vse pomembnejše doline tega turističnega eldorada, pa si prilično lahko predstavljam, kaj bi tu nastalo: z belim peskom posuta, gladka pot, umetna železna ograja, betonske škarpe in mostiči ter, ne nazadnje, obalkonjen hotel z garažami in široko teraso na mestu sedanje, pohlevne kmetije. Vse take civilizirane navlake ni prav nič potreba, pač pa bi bilo prav, če bi izginilo tisto drevje ob železnici, ki je najgostejše baš tam, kjer bi imeli potniki najlepši pogled na slap. Upam, da se bo našel kdo v Trbovljah, ki bo to preskrbel. Morda Planinsko društvo, ki bi s tem pokazalo, da mu oštarijska politika ni alfa in omega njegovega nehanja...

Namenjen naprej gori ob Savi proti Šklendrovcu, sem stopil po kolovozu, ki drži od omenjene kmetije v to stran. Tam sem dobil gospodarja na njivi, ki mi je šele znal povedati, kako se slap imenuje (na trboveljski postaji tega nihče ni vedel) in še marsikaj zanimivega. Med drugim tudi, da se je z malim čolnom možno prepeljati okrog 80 m daleč po votlini za izvirom, široki ponekod do 12 m in tudi toliko visoki. Da pa pot naprej zapira tesno zagvozdena skala. Pravkar se vrše priprave, da bi jo razstrelili. Neka komisija z okraja baje skrbi za to. Opazil sem, da so že nekoliko poglobili strugo pred izvirom, delavcev pa ta dan ni bilo blizu. Če ne bo spet vse skupaj zaspalo...

Lepa, gladka cesta, ki jo je napravil okupator (vsaj nekaj koristnega!), me je pripeljala mimo divje in med kajakaši zloglasne savske brzice pod idiličnim gradičem Prusnikom do vstopa v tesno grapo Šklendrovca. Obledela markacija na zidu onkraj mostu me je povabila po betonskih stopnicah na drugo in prav tako čedno cesto, ki se vije ob šumnem potoku gori k Sv. Juriju pod Kumom. Spominjam se še zanikrnega, blatnega kolovoza, po katerem sem se tu pred davnimi leti vračal s Kuma na zagorsko postajo. Tokrat sem srečal prašnega cestarja na delu. Skrbno je izravnava male kotanje z drobnim gramozom. Težak kamion, obložen z bukovimi hlodi, je privozil mimo. Novi časi v tej nekdanj tako odljudni grapi.

¹ Plan. Vestnik, 1929, dr. A. Brilej: V Polšenskih Dolomitih.

Orljeka nihče ne pozna v Šklendrovcu, pač pa Ostrež, čeprav je ta precej nižji. Omenjali so mi nekak Rodež, toda karta mi je pod tem imenom pomenila le neko kmetijo v bližini Orljeka. Nekateri so me spraševali, če mislim morda na Kučenperk? Tega pa sploh ni na specialki. Ženska, ki sem jo spotoma dohitel, mi je povedala, da se vrača na Polšnik mimo Ostreža. Zavila je kmalu po markirani stezi v breg. Meni pa to ni kazalo, ker se mi je zdelo še preblizu. Moral bi še mimo nekaj žag in mlinov, če sem hotel priti Orljeku za hrbet, to je na njegovo položno južno pobočje. Mahal sem jo torej še precej daleč naprej po zložno napeti cesti, dokler me ni v opoldanski pripeki povabil studenček v hladni sencji k daljšemu počitku. Postarna ženica, ki je prišla tja od sosednje bajte oprat skledo solate, pa je vendar že nekaj slišala o Orljeku. »To bo tisti hrib za Sv. Lenartom,« je dejala. Ko sem ji to po karti potrdil, mi je nasvetovala, da jo uberem kar po stezici nad studencem.

V nekaj minutah sem dosegel položno košenico in vrh nje zagledal samotno kmetijo kraj vinograda. Više gori strm smrekov gozd. Z nasprotne strani, onkraj globoke grape, zastavna cerkev na samem grebenu s kopico hiš okrog sebe. To je Sv. Jurij. Vidim tudi cesto, ki sem jo spodaj zapustil, kako se pne tja v dolgih ključih po odprtem pobočju. Nobenega dvoma ni več, da sem na pravi poti. V vinogradu je skoraj vse trsje požgano od slane. Kakšna škoda! V hiši najdem čedno, mlado gospodinjo. Takole brez srajce, kakor sem bil, se me je kar nekam prestrašila. Nemara še nikdar ni videla golotrupega tujega človeka. No, z nekaj vljudnimi besedami sem jo kmalu pomiril, ko je spoznala, da sem namenjen naprej. Pri Podreberniku se pravi pri hiši, pišejo se pa kaj nenavadno, kar nekam eksotično: Kaliope.

Po višinomeru sem presodil, da sem še kakih 300 m pod vrhom. V tem me je potrdil tudi Sv. Jurij s svojimi 770 m nadmorske višine, ki je stal še precej nad mano. Treba je bilo še strmo skozi gozd do Zagorca (Skrinjarja), to je zadnja kmetija, ki leži že na samem travnatem in razpotegnjenem pobočju Orljeka. Četrt ure kasneje sem odložil oprtnik poleg piramide in se zleknil po mehki ruši.

Razgled v dolino zapira samo s severne strani do vrha porasel bukov gozd. Šele od tu se mi je prikazala bližnja cerkev Sv. Lenarta (864 m), skrita za visokim smrečjem. Toda ni se mi ljubilo tja, saj je bila gotovo zaprta. Vsa težka vrhnja gmota očaka Kuma se boči po vzhodnem nebu. Toliko da še pokuka desno izza njega Veliko Kozje in malo naprej kopasta Lisca. Od temnih gozdov Jatne valovi čez vso južno stran z neštetimi selišči in cerkvicami posuta dolenjska pokrajina notri do Gorjancev. Za Dolгим brdom nad Litijo se komaj še odraža v sivem čadu silhueta Krima in Polhograjskih hribov. Julijci so popolnoma utonili, prav tako Kamniške. S Cicljem in Limbarsko goro je v to stran končano. Pač pa zajame oko še dolgi hrbet Menine, tršato kopo Čemšeniške planine, dvo-glavo Mrzlico in špičasti Gozdnik ter ves pisani mozaik pod njimi.

Toplo popoldansko sonce me naposled premami v leno drema-vost. Ko se predramim, je že štiri preč. Kar nič se ne smem obotav-ljati, da obiščem še sosednji Ostrež in do mraka pridem na Polšnik.

Poti ni nobene, pa jo kar po košenici uberem do najbližje kme-tije na jugozahodnem pobočju. Pri Pavlinu se reče tam, pišejo se pa Višnikar. Družino sem našel zbrano pri južini, toda prijazni gospodar je kar odložil žlico, da je stopil z mano na breg in mi od tam tako nazorno razložil kam in kako, da se tej bistrosti nisem mogel dovolj načuditi.

»Saj vem, kako napravijo drugod,« je dejal s širokim nasme-škom in pokazal venec zdravih, belih zob. »Kar skozi okno ti kdo pomaha, potlej se pa brihtaj, kakor veš in znaš. Jaz pa pravim, da je treba tujemu človeku vse natančno dopovedati tako kakor otroku, da ne bo taval izgubljen, kakor se je to meni samemu nekoč zgodilo tamle v Jatni. Pota so se križala na vse strani, nikamor nisem videl iz gozda, pa ugani, kam, če moreš? Nazadnje me je ujela noč. Ob ognju sem pričakal jutra, da sem mogel naprej, kamor koli že, samo da pridem enkrat ven iz tega blodnjaka. Od takrat vem, kako je treba temu streči.«

Še dolgo je gledal za mano, če grem prav. Preden sem se mu izgubil za zadnjim robom, mi je še enkrat zaklical: »Pri kalu na desno!« Nobenega zemljevida ne bi več potreboval, tako jasno mi je bilo vse. Res sem našel samotno stoječo smreko in naprej kal. Če bi bil tu krenil na levo, bi me prineslo naravnost na Polšnik in bi se tako obrisal za Ostrež. Tega pa ravno ne bi rad. Kmalu so bile za mano prve bajte na Preveku, od koder se mi je spet pri-kazal Ostrež in že čisto blizu, da sem lahko natančno razložil cerkvico sv. Katarine pod njegovim vrhom od obdajajočega jo skalovja. Še malo naprej ob gozdnatih podankih Petkovne (875 m), pa sem stal na prevalu, ki pada globoko doli v Renke. Četrť ure nisem imel kaj do vrha.

Ostrež in razgled z njega je zanimivo popisal že dr. Brilej v citiranem članku Pl. V. Jaz na žalost nisem bil deležen take ugod-nosti. Edino nazaj proti Orljeku in Kumu je bilo vse čisto, drugo pa je še bolj potonilo v čad, nazadnje tudi sonce, ki bi moglo sicer sijati vsaj še pol ure. Z vrha, ki pa ni v skalah neposredno nad cerkvico, ampak nekoliko dalje naprej, se mi je prikazal tudi Polš-nik, ki mi ga je dotlej zakrivala Petkovna. Natanko sem lahko sledil ravni poti, ki drži tja po zahodnem pobočju Petkovne, z dolgo vrsto prepadnega skalovja pod vrhom, ne pa Orljeka, ki leži dosti daleč vstran in je ves pokrit z zelenjem, kakor je to pomotoma za-menjal dr. B. v navedenem članku.

Pot na Polšnik je lepa višinska promenada, čeprav se vleče od Ostreža skoraj polno uro. Skoraj ves čas se ti odpira z nje razgled v globoko, zeleno grapo med divje razbrazdanimi, peščenimi vesi-nami Ostreža in temno gozdnato gmoto Žamboha, vse doli do sav-ske struge pod Renkami, kakor tudi na dolg niz hribov onkraj Save. Zlasti ljubka je zelena planota pod Žambohom, ki se vije po njej

kakor ozek bel trak cesta mimo gradiča Klevišče in skozi Zgornje ter Spodnje Tepe v grapo Pasjeka.

Polšnik je bil med okupacijo hudo razdejan. Še zdaj štrli v nebo nekaj žalostnih ruševin pod cerkvijo, na drugi strani pa je opaziti dosti marljive obnove. V gradnji je tudi lepa, nova šola. V krajevni gostilni so mi prav lepo postregli in poskrbeli tudi za skromno prenočišče, kar pa še ni tako lahka stvar. Za kak večji tujski promet manjka na Polšniku še precej pogojev. Nujno potrebno bi bilo, da bi pristojno PD usmerilo svojo pozornost tudi v ta pozabljeni kotiček in zaznamovalo v njem vsaj nekaj najvažnejših potov. Morda bi bilo celo vredno razmišljati o primerni planinski postojanki tam nekje okrog Petkovne? —

Ciril Debeljak:

DOLOMITI

o dolgih letih sanj in neuresničenih načrtov se nam je končno odprl čarobni svet Dolomitov s svojimi strmimi, rumenimi stenami, s stoterimi jezeri in škrlatnim sončnim zatonom, ki ostane vsakomur, ki ga je doživel v Dolomitih le enkrat, neizbrisno v spominu. Po težkem uku v belem in krušljivem apnencu, po napornih vzponih v ledu in snegu sem bil pripravljen, da poizkusim tudi tu, kjer opravlja leto za letom zrelostni izpit na stotine najboljših alpinistov Evrope.

Zavedala sva se z Nadjo, da v 14 dneh ne plezava samo za svoj užitek in ime, ampak za ves slovenski alpinizem, saj sva kot prva Jugoslovana po vojni prekoračila italijansko mejo z vrvmi preko ramen. Dolgih pet mesecev so romali vizumi iz urada na urad, s konzulata na konzulat in končno prišli rešeni ravno v pravem času. Kondicijski trening v francoskih Alpah je splaval po vodi in tako je ostal moj dopust še cel, da ne govorim o Nadji, ki ji ta, zame najvažnejša plat odprave, ni delala preglavic. Teže kot stopiti pod steno je bilo sedaj nabrati opremo. Sam razen nekaj klinov in zaponk nisem premogel ničesar. Prepustil sem torej organizacijo Nadji. Izvrtala je iz vseh strani in lukenj opremo od klinov pa do spalnih vreč in šotora. Največjo zahvalo pri tem dolgujeva znanemu ljubljanskemu alpinistu dr. ing. Francetu Avčinu, ki nama je dal na razpolago vse svoje dragocenosti, celo vrv, šotor, kline, zaponke in kuhalnik ne nazadnje »Alpinizem«, brez katerega bi v Dolomitih kaj hitro ostala z dolgimi nosovi pod ali pa sredi sten.

Pomoč v denarju sta nama nudila Planinska zveza in celjsko društvo, tako da sva na dan odhoda sedela na težkih kovčkih in nahrbtnikih brez skrbi in pričakovala le še najboljšega vremena. Manjkala pa je kljub temu še ena stvar, ki bi naju pozneje v stenah Dolomitov skoraj stala življenje in to je vreča za bivakiranje, ki je v vsej Ljubljani nisva staknila nikjer. Žalostno, toda resnično je, da